

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 82
Національного аерокосмічного університету
«Харківський авіаційний інститут»
д. держ. упр., професору
Вікторії ШВЕДУН

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління,
професора **Матвейчук Людмили Олександрівни** на дисертацію
Жихаря Гліба Дмитровича на тему «Механізми інформаційно-аналітичного
забезпечення управлінських процесів в публічній сфері», подану до захисту в
разову спеціалізовану вчену раду ДФ 82 Національного аерокосмічного
університету «Харківський авіаційний інститут» на здобуття ступеня доктора
філософії з публічного управління та адміністрування за спеціальністю 281
«Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертації. Дисертаційне дослідження Жихаря
Гліба Дмитровича присвячено розв'язанню актуального наукового завдання,
що полягає в теоретичному обґрунтуванні механізмів інформаційно-
аналітичного забезпечення управлінських процесів у публічній сфері та
розробленні рекомендацій щодо їх практичного впровадження в Україні.

Актуальність обраної теми зумовлена низкою чинників. Зокрема, у
сучасних умовах складних і динамічних трансформацій, що відбуваються в
системі публічного управління та адміністрування, інформація стала одним із
ключових ресурсів забезпечення ефективного ухвалення управлінських
рішень, а також формування та реалізації публічної політики. Динамічний і
складний характер сучасного публічного управління зумовлює необхідність
стратегічного підходу до використання інформаційних ресурсів та
можливостей їх аналітичного опрацювання. Інформаційно-аналітична
діяльність становить важливу складову такого підходу, забезпечуючи
отримання, систематизацію, аналіз та інтерпретацію актуальної інформації зі
значних масивів даних. Інтеграція інформаційних технологій та аналітичних
методів суттєво вплинула на функціонування органів публічної влади. Відтак
інформація перестала розглядатися лише як ресурс і перетворилася на
важливий чинник трансформації управлінських процесів.

Виходячи з цього, в сучасному інформаційно насиченому середовищі
ефективність ухвалення управлінських рішень у публічному управлінні

значною мірою залежить від професійного опрацювання, аналізу та інтерпретації значних обсягів інформації.

Конвергенція інформаційних технологій та управлінських практик зумовила зміну підходів до функціонування публічного управління, посиливши роль інформації у відповідних процесах. В основі такої трансформації лежить інформаційно-аналітична діяльність, яка є важливим механізмом отримання достовірних і релевантних висновків на основі значних масивів наявних даних під час ухвалення управлінських рішень.

Специфіка досліджуваної сфери суспільних відносин полягає в тому, що інформаційно-аналітична діяльність органів державної влади у публічній сфері в сучасних умовах безпосередньо впливає на різні аспекти інформаційної політики та безпеки, що визначає її особливе значення для належного функціонування системи публічного управління.

Функціонування системи публічного управління в умовах воєнного стану в Україні потребує відповідної трансформації управлінських процесів, а також змін у характері та принципах діяльності органів публічної влади. Владним структурам необхідний комплекс управлінських механізмів та інструментів, які дають змогу адекватно реагувати на виклики зовнішнього та внутрішнього середовища. У цьому контексті застосування сучасних інформаційних і комунікаційних технологій сприяє оперативності ухвалення управлінських рішень та підвищенню ефективності контролю за їх виконанням.

Перспективні напрями подальшого вдосконалення управлінських процесів у сфері інформаційно-аналітичної діяльності пов'язані з автоматизацією найбільш трудомістких процесів, розвитком інформаційної інфраструктури та посиленням інформаційної підтримки ухвалення управлінських рішень.

Це зумовлено необхідністю в стислі терміни обробляти й оцінювати значні обсяги інформації, оперативно реагувати на зміни обстановки та мінімізувати ризики помилкових управлінських рішень. Сукупність зазначених чинників визначає актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни. Дисертаційне дослідження Жихаря Гліба Дмитровича «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» характеризується ґрунтовною

теоретико-методологічною базою та комплексним підходом до дослідження проблематики інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління. Дисертантом опрацьовано значний масив наукових джерел, зокрема фундаментальні праці представників теорії публічного управління, сучасні дослідження українських і зарубіжних науковців, а також практичні матеріали, що стосуються застосування сучасних інформаційних технологій у різних сферах публічного управління.

Методологічна основа дослідження є достатньо обґрунтованою та відповідає характеру поставлених завдань. Використання комплексу загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема історичного методу, системного аналізу, порівняльно-аналітичного методу, забезпечило можливість комплексного та всебічного дослідження предмета дисертаційної роботи.

Мета дисертаційного дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та науковому розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів публічного управління інформаційно-аналітичним забезпеченням управлінських процесів у публічній сфері, що знайшло відображення у таких положеннях наукової новизни:

уперше:

- розкрито механізми впливу інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади на розвиток публічної сфери в умовах війни, виявлено фактори, що впливають на підвищення якості інформації та ефективності діяльності органів влади, запропоновано створення єдиної організаційної вертикалі управління інформаційно-аналітичною діяльністю, яка передбачає формування надвідомчих стратегічних та виконавчих органів управління, створення уніфікованих структур управління впровадженням інформаційних технологій у кожному відомстві та використання сучасних механізмів управління реалізацією окремих проєктів в умовах воєнного стану;

удосконалено:

- визначення інформаційних процесів як тривалих соціальних явищ, що відбуваються в межах інформаційної сфери суспільства, охоплюють соціально-психологічну сферу, а також впливають на масову та індивідуальну свідомість, значною мірою трансформуючи її та зумовлюючи розвиток інформатизації суспільства, яка, у свою чергу, розглядається як процес глобалізації інформаційних ресурсів, що мають тенденцію до

іманентного розвитку, але водночас можуть бути наслідком цілеспрямованого впливу суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності;
набули подальшого розвитку:

– практичний підхід до визначення ефективності управління, який невід'ємно пов'язаний зі створенням системи заходів, методів і технологій, адекватних та відповідних вимогам об'єктивних закономірностей розвитку суспільних відносин. У цьому контексті зроблено висновок про те, що в процесі оцінювання ефективності управління слід розрізняти: по-перше, управління економічними, політичними та іншими суспільними відносинами за допомогою інформації та комунікації; по-друге, управління інформаційно-комунікаційними відносинами та процесами за допомогою інформації;

– наукова категорія «інформаційні процеси», під якою запропоновано розуміти тривалі соціальні явища, що стосуються інформаційної сфери суспільства, охоплюють соціально-психологічну сферу, впливають на масову та індивідуальну свідомість і несвідоме та значною мірою її трансформують. Інформатизація суспільства та глобалізація інформаційних ресурсів розглядаються як інформаційні процеси, що мають тенденцію до іманентного розвитку, але часто є наслідком прямого управління (цілеспрямованого впливу) суб'єктів інформаційної діяльності.

Достовірність наукових результатів забезпечується використанням сучасних методів дослідження, широкою емпіричною базою та верифікацією отриманих результатів шляхом їх зіставлення з даними авторитетних міжнародних рейтингів.

Варто відзначити професійний та етично обґрунтований підхід здобувача до добору та використання джерел інформації. Розроблені автором принципи та рекомендації щодо впровадження сучасних моделей публічного управління мають практичне значення для діяльності державних інституцій, зокрема тих, що здійснюють повноваження у сфері пожежної та техногенної безпеки, особливо в умовах воєнного стану.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та дотримання принципів академічної доброчесності

Дисертаційна робота є завершеним і цілісним науковим дослідженням, логічно структурованим та послідовно викладеним відповідно до визначених мети і завдань.

Зміст дисертаційної роботи відповідає стандарту вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та тематиці

наукових досліджень у галузі публічного управління та адміністрування. Дисертаційна робота пов'язана з планами наукових досліджень Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут». Зокрема, дослідження здійснено в межах науково-дослідної теми «Теоретичні та прикладні проблеми економіки та публічного управління в Україні в умовах воєнного стану та повоєнний період» (державний реєстраційний номер ДР 0124U000577). Внесок автора в опрацювання означеної теми полягає в обґрунтуванні підходів до вдосконалення механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів у публічній сфері.

За результатами розгляду звіту про подібність дисертаційної роботи щодо наявності текстових збігів можна дійти висновку, що дисертаційна робота Жихаря Гліба Дмитровича «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» є результатом самостійного дослідження здобувача та не містить ознак фальсифікації, компіляції, фабрикації чи плагіату. Використані в роботі ідеї, результати та тексти інших авторів супроводжуються належними посиланнями на відповідні джерела.

Мова та стиль викладення результатів. Дисертаційна робота написана українською мовою. Стиль викладення є науковим, автор послідовно використовує відповідну термінологію галузі публічного управління та адміністрування, а також суміжних дисциплін. Матеріал викладено доступно, логічно та послідовно, що свідчить про належний рівень опрацювання здобувачем предметної сфери дослідження.

Структура дисертаційної роботи визначається її метою та спрямована на вирішення поставлених завдань відповідно до логіки їх взаємозв'язку. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, які включають дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 225 сторінок, з них 197 сторінок основного тексту.

Власні висновки та положення здобувача викладені у взаємозв'язку з науковими позиціями інших дослідників, що свідчить про ґрунтовну обізнаність автора з теоретичними та практичними аспектами досліджуваної проблематики. Завдання дослідження тісно корелюють зі змістом розділів та загальними висновками дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу

Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи. Основні концептуальні положення, методичні розробки та висновки проведеного дослідження оприлюднені на міжнародних і вітчизняних науково-практичних заходах, серед яких:

– Формування сучасних механізмів інформаційного забезпечення управлінських процесів в публічному управлінні. *Соціально-гуманітарні виміри правової держави*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 27 жовтня 2022 р.);

– Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів влади як чинник професійної компетентності. *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики*: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Суми, 15–16 червня 2026 р.);

– Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень в системі національної безпеки. *Економіка та публічне управління: нові виклики та рішення*: матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, НАУ «ХАІ», 11–12 червня 2026 р.).

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи. Загалом позитивно оцінюючи науковий і практичний внесок дисертаційного дослідження, вважаємо за необхідне висловити окремі зауваження дискусійного та рекомендаційного характеру.

1. У підрозділі 1.1 дисертації автор розглядає політичну комунікацію як важливий елемент інформаційно-аналітичної діяльності. Водночас, на нашу думку, зміст цього поняття розкрито недостатньо повно. Зокрема, із тексту дисертації не цілком зрозуміло, яке саме змістове наповнення автор вкладає в категорію «політична комунікація» та яким чином визначене ним поняття співвідноситься з інформаційно-аналітичною діяльністю органів публічної влади. Вважаємо, що чіткіше визначення зазначених взаємозв'язків сприяло б концептуальній цілісності відповідного підрозділу.

2. Розкриваючи сутність інформаційно-аналітичної діяльності у системі публічного управління, автор слушно зазначає, що цей процес є важливою складовою державної інформаційної політики. Водночас, на нашу думку, дослідження могло б бути змістовно посилене детальнішим розглядом

питань, пов'язаних із принципом публічності влади та відкритістю управлінських процесів. Зокрема, доцільним видається розкриття взаємозв'язку між інформаційно-аналітичним забезпеченням, доступністю публічної інформації, прозорістю діяльності органів влади та механізмами комунікації держави із суспільством.

3. У підрозділі 1.2 автор зазначає, що політика значною мірою є емоційною у тому сенсі, що вона чутлива до громадської думки, настроїв широких верств населення, їх ситуативних прагнень, зазнає впливу поточних подій, залежить від уподобань окремих лідерів та соціальних інтересів. Водночас управління автор характеризує як більш раціональний процес, функціонально організований і спрямований на розв'язання конкретних завдань. У цьому контексті, на нашу думку, відповідні положення доцільніше було б розкривати крізь призму інформаційно-комунікаційного підходу, який дав би змогу більш комплексно показати взаємозв'язок політичних процесів, управлінської діяльності, інформаційних потоків і комунікації між органами публічної влади та суспільством.

4. У тексті дисертації автор використовує поняття «публічний менеджмент». Водночас зміст цього поняття та його співвідношення з категоріями «публічне управління», «публічний менеджмент» і «державне управління» розкрито недостатньо чітко. На нашу думку, уточнення термінологічного статусу цієї категорії та визначення її місця в понятійно-категоріальному апараті дослідження сприяло б більшій термінологічній послідовності дисертаційної роботи.

5. Автор в своєму дисертаційному дослідженні використовує такі поняття як «публічне управління» та «політичне управління». Але із тексту роботи не зовсім зрозуміло чи ототожнює автор ці поняття.

Зазначені зауваження мають переважно дискусійний і рекомендаційний характер та не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження. Водночас їх урахування може сприяти подальшому розвитку відповідного наукового напрямку та уточненню окремих теоретико-методологічних положень.

Висновок про дисертаційну роботу. Вважаємо, що дисертація Жихаря Гліба Дмитровича є завершеною, самостійною науково-дослідницькою роботою, виконаною на належному методологічному рівні та спрямованою на розв'язання актуального наукового завдання у сфері сучасного публічного управління. Робота містить теоретично обґрунтовані та практично значущі наукові результати, які становлять внесок у розвиток теорії та практики

публічного управління в умовах сучасних воєнно-політичних викликів.

Автор продемонстрував здатність до самостійного проведення наукових досліджень, володіння сучасною методологією наукового пізнання та вміння застосовувати отримані результати для розв'язання практичних завдань у сфері публічного управління.

Дисертаційне дослідження відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» та передбачені пунктами 6–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

За результатами розгляду дисертаційної роботи Жихаря Гліба Дмитровича на тему «Механізми інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів в публічній сфері» вважаємо, що робота заслуговує на позитивну оцінку, а її автор – на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

**професор кафедри публічного
управління та адміністрування
Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда
Юзькова, доктор наук з державного
управління, професор**

Людмила МАТВЕЙЧУК